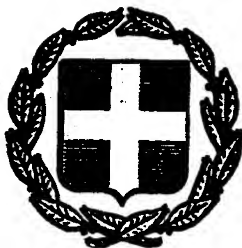

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ 6 ΜΑΪΟΥ 1987	ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 61

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1700

Ρύθμιση θεμάτων εκκλησιαστικής περιουσίας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή :

Άρθρο 1.

1. Από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού περιέρχεται αυτοδικαίως στον Οργανισμό Διοίκησης της Εκκλησιαστικής Περιουσίας (Ο.Δ.Ε.Π.) η αποκλειστική διοίκηση, διαχείριση και εκπροσώπηση ολόκληρης της ακίνητης περιουσίας των ιερών μονών, ως προς την οποία νομιμοποιείται πλέον ενεργητικώς και παθητικώς, είτε αυτή ανήκει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στη «διατηρητέα» ή «διατηρούμενη» είτε στην «εκποιητέα» ή «ρευστοποιητέα» περιουσία.

2. Η διοίκηση, διαχείριση και εκπροσώπηση ολόκληρης της μοναστηριακής περιουσίας της Κρήτης, όπως προσδιορίζεται στα άρθρα 80, 89 και 90 του ν. 4149/1961, ανήκει αποκλειστικώς στους Οργανισμούς Διοίκησης Μοναστηριακής Περιουσίας (Ο.Δ.Μ.Π.) των νομών Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου και Λασηθίου.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Γεωργίας, καθορίζονται και κατά τροποποίηση των ισχυουσών διατάξεων, οι όροι και η διαδικασία εκποίησης, εκμίσθωσης, παραχώρησης της χρήσης και αξιοποίησης από τον Ο.Δ.Ε.Π. και τους Ο.Δ.Μ.Π. της κινητής και ακίνητης μοναστηριακής περιουσίας και γενικά κάθε θέμα σχετικό με τη διοίκηση και διαχείριση της περουσίας αυτής. Με το ίδιο διάταγμα μπορεί να παρέχεται εξουσιοδότηση σε άλλα όργανα της διοίκησης να ρυθμίζουν με κανονιστικές αποφάσεις τους κάθε λεπτομέρεια εφαρμογής του. Ειδικά προκειμένου για εκποίηση αστικών ακινήτων της μοναστηριακής περιουσίας ή παραχώρηση οποιουδήποτε εμπράγματου δικαιώματος σε αυτά, απαιτείται η συναίνεση της ιεράς μονής, που έχει την κυριότητα των ακινήτων, χωρίς την οποία είναι απολύτως άκυρη η σχετική σύμβαση.

Άρθρο 2.

1. Ολόκληρη η ακίνητη μοναστηριακή περιουσία, η οποία κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού βρίσκεται στην κυριότητα ή στην κατοχή των ανωτέρω οργανισμών ή των ιερών μονών ή οποιουδήποτε τρίτου και ανεξαρτήτως του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της, μπορεί να διατίθεται από τον Ο.Δ.Ε.Π. και τους Ο.Δ.Μ.Π. με παραχώρηση της χρήσης για τη σύμφωνα με τον προορισμό της αξιοποίηση και εκμετάλλευση κατά προτίμηση σε αγρότες που είναι μέλη ή με αυτήν την παραχώρηση γίνονται μέλη γεωργικών ή κτηνοτροφικών συνεταιρισμών, καθώς και σε γεωργικούς ή κτηνοτροφικούς συνεταιρισμούς και σε φορείς του δημόσιου τομέα. Ως οικονομικό αντάλλαγμα για την παραχώρηση αυτή καταβάλλεται από τον Ο.Δ.Ε.Π. ή τους Ο.Δ.Μ.Π. στην οικεία ιερά μονή ποσοστό 5% του αντίστοιχου ακαθάριστου εισοδήματος, το οποίο θα διατίθεται για τις ανάγκες της.

Ως ακίνητη περιουσία κατά την έννοια της διάταξης αυτής νοούνται τα αγροτικά και επιδεχόμενα γεωργική εκμετάλλευση ακίνητα, τα δάση, οι δασικές γενικά εκτάσεις, οι βοσκότοποι, οι χορτολιβαδικές ή άλλες αγροτικές γενικά εκτάσεις, καθώς και τα λατομεία, μεταλλεία και ιχθυοτροφεία.

2. Μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού, ο Ο.Δ.Ε.Π. και οι Ο.Δ.Μ.Π. μπορούν να μεταβιβάσουν προς το Ελληνικό Δημόσιο με σύμβαση που θα υπογραφεί μεταξύ τούτων, ως εκπροσώπων των οικείων ιερών μονών και των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γεωργίας και Οικονομικών, ως εκπροσώπων του Ελληνικού Δημοσίου, την κυριότητα της κατά την ανωτέρω έννοια ακίνητης μοναστηριακής περιουσίας, καθώς και όσων ακινήτων των ιερών μονών έχουν ενταχθεί σε σχέδιο πόλης, εφ' όσον η ένταξη αυτή πραγματοποιήθηκε μετά το έτος 1952. Από τη μεταβίβαση της κυριότητας της περιουσίας αυτής στο Ελληνικό Δημόσιο δε θίγεται η ισχύς της παραχώρησης της χρήσης, που έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τους όρους της προηγούμενης παραγράφου, εκτός του όρου για την καταβολή ανταλλάγματος το οποίο θα περιέρχεται πλέον στο κατά το άρθρο 9 του νόμου αυτού νομικό πρόσωπο και θα διατίθεται για τις ανάγκες της εκπαίδευσης. Μέχρι τη σύσταση του ανωτέρω νομικού προσώπου το αντάλλαγμα αυτό θα κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος υπέρ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

3. Από τη ρύθμιση του άρθρου αυτού εξαιρούνται ακίνητες, κατά την έννοια που προαναφέρθηκε, εκτάσεις των ιερών μονών, που προορίζονται αποκλειστικώς για αυτοκαλλιέργεια από τους ίδιους τους μοναχούς και προσδιορίζονται για κάθε μονή αναλόγως με τον αριθμό των εγκαταβιούντων σε αυτή μοναχών καθώς και η αναγκαία έκταση γύρω από κά-

θε Μονή για περιβαλλοντική προστασία. Επίσης εξαιρούνται μοναστηριακές εκτάσεις που προορίζονται για εξυπηρέτηση κατασκηνώσεων και σκοπών άλλων εκκλησιαστικών ιδρυμάτων.

Οι εκτάσεις αυτές προσδιορίζονται με αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Γεωργίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που εκδίδονται ύστερα από γνώμη του Ο.Δ.Ε.Π. ή των Ο.Δ.Μ.Π. για κάθε ιερά μονή, κατασκήνωση και εκκλησιαστικό ίδρυμα.

Άρθρο 3.

1. Μετά την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας της παραγράφου 2 του άρθρου 2 τα δικαιώματα ιδιοκτησίας της μοναστηριακής περιουσίας ρυθμίζονται σύμφωνα με τις επόμενες διατάξεις.

Α) Θεωρούνται ότι ανήκουν κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο τα ακίνητα που βρίσκονται κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού στη νομή ή στην κατοχή των ιερών μονών, ανεξάρτητα από τη μορφή διοίκησης, διαχείρισης και εκμετάλλευσής τους, εκτός αν το δικαίωμα κυριότητας της μονής: α) προκύπτει από νόμιμο τίτλο κυριότητας προγενέστερο της ημέρας κατάθεσης του σχεδίου νόμου, που έχει ήδη μεταγραφεί ή θα μεταγραφεί μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, β) έχει αναγνωρισθεί με διάταξη νόμου ή με αμετάκλητη δικαστική απόφαση έναντι του Δημοσίου. Το ίδιο ισχύει και για ακίνητα που ήταν στη νομή ή κατοχή μονής και έχουν καταληφθεί από τρίτους.

Β) Η νομή και η κατοχή των ιερών μονών και οποιουδήποτε τρίτου στα ακίνητα που θεωρούνται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο ότι ανήκουν στο Δημόσιο και δε μεταβιβάστηκαν κατά κυριότητα σε τούτο σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο 2 λήγει και περιέρχεται έκτοτε αυτοδικαίως στο Ελληνικό Δημόσιο. Κάθε μορφή διοίκησης, διαχείρισης και εκμετάλλευσης των ακινήτων αυτών παύει, ανεξάρτητα σε ποια κατηγορία υπάγονται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τα ακίνητα αυτά. Το Δημόσιο ασκεί στο εξής έναντι οποιουδήποτε τρίτου, των ιερών μονών και των οργανισμών διαχείρισης της περιουσίας τους τα δικαιώματα που απορρέουν από την κυριότητα, νομή και κατοχή του στα ακίνητα αυτά. Τη διοίκηση και διαχείρισή τους ασκεί στο εξής το Υπουργείο Γεωργίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του νόμου αυτού. Από τη μεταβολή αυτή δε θίγεται η ισχύς της παραχώρησης της χρήσης, που έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τους όρους της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του νόμου αυτού, εκτός του όρου για την καταβολή του ανταλλάγματος, το οποίο θα περιέρχεται πλέον στο κατά το άρθρο 9 του νόμου αυτού νομικό πρόσωπο και θα διατίθεται για τις ανάγκες της εκπαίδευσης. Μέχρι τη σύσταση του ανωτέρω νομικού προσώπου το αντάλλαγμα αυτό θα κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος υπέρ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Ως ακίνητα κατά την έννοια του άρθρου αυτού νοούνται τα αγροτικά και επιδεχόμενα γεωργική εκμετάλλευση ακίνητα, τα δάση, οι δασικές γενικά εκτάσεις, οι βοσκότοποι, οι χορτολιβαδικές ή άλλες αγροτικές εκτάσεις, καθώς και τα λατομεία, μεταλλεία και ιχθυοτροφεία. Ως ακίνητα επίσης νοούνται και όσα έχουν αποκτήσει οικοπεδική αξία και προορίζονται για οικοδόμηση, έστω και αν έχουν ενταχθεί σε σχέδιο πόλης, εφ' όσον η ένταξή τους έγινε μετά το έτος 1952.

3. Σε ιερές μονές που δε διαθέτουν επαρκή ακίνητη περιουσία κατά κυριότητα, μπορεί να παραχωρηθεί χωρίς αντάλλαγμα ανάλογη έκταση από ακίνητα που βρίσκονται ήδη στην κατοχή τους κατά την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού αποκλειστικά για αυτοκαλλιέργεια από τους ίδιους τους μοναχούς, που προσδιορίζεται για κάθε μονή αναλόγως με τον αριθμό των εγκαταβιούντων μοναχών καθώς και η αναγκαία έκταση γύρω από κάθε μονή για περιβαλλοντική προστασία. Η παραχώρηση γίνεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός έτους από τη συμπλήρωση της προθεσμίας της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού με σύμβαση μεταξύ του Δημοσίου εκπροσωπευομένου από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Γεωργίας και του νομικού προσώπου που έχει, κατά την ισχύουσα νομοθεσία, τη διοίκηση της περιουσίας της μονής.

Άρθρο 4.

1. Μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τη συμπλήρωση της προθεσμίας της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου και στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5 από τη λήξη της εξάμηνης προθεσμίας ή του χρόνου παράτασης της μίσθωσης, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που κατέχει ακίνητο από αυτά που θεωρούνται ότι ανήκουν στο Δημόσιο, έχει υποχρέωση να το παραδώσει στον προϊστάμενο της αρμόδιας γεωργικής ή δασικής υπηρεσίας. Για την παράδοση και παραλαβή αυτή συντάσσεται ατελώς σχετικό πρωτόκολλο.

2. Αν η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου παρέλθει άπρακτη, ο προϊστάμενος της δασικής ή γεωργικής υπηρεσίας, στην περιφέρεια της οποίας βρίσκεται το ακίνητο, εκδίδει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής εναντίον κάθε φυσικού ή νομικού προσώπου, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που εξακολουθεί να κατέχει το ακίνητο.

3. Το πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής επιδίδεται στον κάτοχο του ακινήτου και εκτελείται αναγκαστικώς δεκαπέντε ημέρες μετά την επίδοσή του. Η εκτέλεση γίνεται από όργανα της δασικής ή γεωργικής υπηρεσίας κατά περίπτωση, τα οποία συντάσσουν σχετική έκθεση. Από την επίδοση στον αποβαλλόμενο της έκθεσης αυτής απαγορεύεται κάθε πράξη νομής ή κατοχής στο ακίνητο. Ο παραβάτης τιμωρείται, εφ' όσον δεν τιμωρείται από άλλη διάταξη βαρύτερα, με φυλάκιση μέχρις ενός έτους.

4. Ο αποβαλλόμενος έχει δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή, με αίτημα την ακύρωση του πρωτοκόλλου, αν αυτό εκδόθηκε κατά παράβαση ουσιώδους τύπου ή χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις.

5. Η προσφυγή ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την επίδοση του πρωτοκόλλου. Η προθεσμία αυτή και η άσκηση της προσφυγής δεν αναστέλλουν την εκτέλεση του πρωτοκόλλου. Αρμόδιο για την εκδίκαση της προσφυγής είναι το κατά τις γενικές διατάξεις αρμόδιο κατά τόπον διοικητικό εφετείο. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας.

6. Η απόφαση του διοικητικού εφετείου υπόκειται σε αναίρεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τις σχετικές για τούτο διατάξεις του ν.δ. 170/1973, όπως ήδη ισχύουν. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται από όλους τους διαδίκους που έχουν δικαίωμα σε άσκηση μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την επίδοση της απόφασης του εφετείου.

7. Ανεξάρτητα από την άσκηση προσφυγής κατά του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής, ο αποβαλλόμενος και κάθε τρίτος, εφ' όσον προβάλλουν εμπράγματα δικαιώματα πάνω στο ακίνητο, διατηρούν το δικαίωμα να ασκήσουν αγωγή ενώπιον του αρμόδιου τακτικού πολιτικού δικαστηρίου κατά τις γενικές διατάξεις. Η αγωγή αυτή ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός έτους που αρχίζει α) σε περίπτωση εκούσιας απόδοσης του ακινήτου, από τη χρονολογία που έχει η σχετική έκθεση παράδοσης και παραλαβής και β) σε περίπτωση αποβολής με πρωτόκολλο, αν δεν ασκήθηκε εμπρόθεσμα προσφυγή από τη χρονολογία που έχει το αποδεικτικό επίδοσης της έκθεσης αποβολής, και αν κατά του πρω-

τοκόλλου αποβολής ασκήθηκε εμπρόθεσμα προσφυγή, από την επίδοση της απόφασης του διοικητικού εφετείου. Μετά την άσκηση της αγωγής μπορεί να ζητηθεί σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις των άρθρων 682 και 725 έως 727 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας η δικαστική μεσεγγύηση του ακινήτου. Ως μεσεγγυούχος όμως διορίζεται αποκλειστικά ο δασάρχης στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο.

8. Η ύπαρξη τίτλου κατά την περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του νόμου αυτού δεν εμποδίζει το Δημόσιο να ασκήσει δικαστικώς σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις τυχόν δικαιώματά του πάνω σε ακίνητα που κατέχονται από ιερά μονή ή από οποιοδήποτε τρίτο.

9. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Γεωργίας ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια που ανάγεται στον τρόπο και στη διαδικασία εφαρμογής των διατάξεων του προηγούμενου άρθρου και του άρθρου αυτού, καθώς και στον τρόπο διαχείρισης και λειτουργίας του ειδικού λογαριασμού που συστήνεται προσωρινώς κατά τα άρθρα 2 παρ. 2 και 3 παρ. 3 του νόμου αυτού στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Άρθρο 5.

1. Ενοχικά δικαιώματα και άλλες έννομες σχέσεις τρίτων στα ακίνητα της παραγράφου 2 του άρθρου 2 και της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του νόμου αυτού λήγουν αυτοδικαίως έξι (6) μήνες μετά την υπογραφή της σύμβασης μεταβίβασης ή την παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 1 του άρθρου 3 αντιστοίχως. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου αυτού μισθώσεις που είχαν συναφθεί πριν από την ισχύ του νόμου αυτού μπορεί να παραταθούν το πολύ για ένα έτος με σύμβαση μεταξύ του Δημοσίου και των μισθωτών, με τους ίδιους ή άλλους όρους.

2. Όσα ακίνητα ρυθμίζουν τα άρθρα 2 και 3 του νόμου αυτού έχουν μεταβιβασθεί σε τρίτους, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού τους ως αστικών ή εχόντων οικοπεδική αξία και ανεξαρτήτως της ένταξής τους σε σχέδιο πόλης και του χαρακτηρισμού τους ως οικοδομησίμων ή μη, μπορεί το Δημόσιο να παραχωρήσει κατά κυριότητα στους κατόχους του. Τους όρους, τις προϋποθέσεις, τη διαδικασία, το τυχόν αντάλλαγμα και ό,τι άλλο αφορά στην παραχώρηση αυτήν ορίζει προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών, Γεωργίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Εκτός από την παραχώρηση αυτή δεν επιτρέπεται καμία άλλη παραχώρηση της κυριότητας ακινήτων της μοναστηριακής περιουσίας σε φυσικά πρόσωπα ή ιδιωτικού χαρακτήρα επιχειρήσεις.

Άρθρο 6.

Στις διατάξεις του νόμου αυτού δεν υπάγεται η περιουσία των Ιερών Μονών, που εξαρτώνται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο: α) Αγίου Όρους, β) Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας — Χαλκιδικής, γ) Βλατάδων Θεσσαλονίκης, δ) Ευαγγελιστή Ιωάννου του Θεολόγου Πάτμου και ε) των λοιπών πατριαρχικών και Σταυροπηγιακών Μονών Δωδεκανήσου. Επίσης δεν υπάγεται η περιουσία που βρίσκεται στην Ελλάδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, των Πατριαρχείων Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων, του Παναγίου Τάφου και της Ιεράς Μονής Όρους Σινά, καθώς και η περιουσία που ανήκει σε εκκλησίες άλλων δογμάτων και θρησκειών.

Άρθρο 7.

1. Τα αστικά ακίνητα που επιδέχονται αξιοποίηση ή περαιτέρω αξιοποίηση και ανήκουν σε ιερές μονές ή σε οποιοδήποτε άλλο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του ν. 590/1977, καθώς και εκτάσεις, που επιδέχονται τουριστική ή άλλης μορφής αξιοποίηση, αξιοποιούνται από τον Ο.Δ.Ε.Π. και Ο.Δ.Μ.Π. από κοινού με το Ελληνικό Δημόσιο ή άλλο δημόσιο φορέα ή οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Το Κράτος συμβάλλει στην αξιοποίηση αυτή με ειδικούς όρους δόμησης, όπου τούτο κρίνεται απαραίτητο και με τη χρηματοδότηση του αντίστοιχου έργου.

Ως αντάλλαγμα για τη διάθεση προς το σκοπό αυτόν του ακινήτου του παραχωρείται στο οικείο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο είτε, εφ' όσον πρόκειται για ανοικοδόμηση με το σύστημα της αντιπαροχής, ποσοστό εξ αδιαιρέτου με σύσταση διαιρεμένων ιδιοκτησιών σε αυτοτελείς ορόφους ή σε μέρη αυτών ή αυτοτελή οικοδομήματα είτε, εφ' όσον πρόκειται για δημιουργία αυτοδύναμης και αυτοτελούς επιχείρησης, συμμετοχή στην εταιρεία που θα συσταθεί για το σκοπό αυτόν, είτε οποιοδήποτε άλλο αντάλλαγμα κρίνεται πρόσφορο από τη φύση και τη μορφή του τρόπου εκμετάλλευσης.

Ανάλογη ρύθμιση ισχύει και στην περίπτωση μεταλλείων, λατομείων και ιχθυοτροφείων, τα οποία βρίσκονται στην κυριότητα των εκκλησιαστικών τούτων νομικών προσώπων.

Για την αξιοποίηση ακινήτων, που ανήκουν στην κυριότητα άλλων εκκλησιαστικών προσώπων, εκτός των ιερών μονών, απαιτείται πάντοτε η σύμφωνη γνώμη του οικείου εκκλησιαστικού προσώπου.

2. Οι όροι, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής ρυθμίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Με το ίδιο διάταγμα μπορεί να προβλέπεται προσφυγή σε διαιτησία για την επίλυση διαφορών που θα προκύπτουν κατά την από κοινού αξιοποίηση των ανωτέρω εκκλησιαστικών ακινήτων

Άρθρο 8.

1. Το Κεντρικό Διοικητικό Συμβούλιο (Κ.Δ.Σ.) του Οργανισμού Διοίκησης της Εκκλησιαστικής Περιουσίας (Ο.Δ.Ε.Π.) συγκροτείται:

α) από τον Πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται με τον αναπληρωτή του, από το Υπουργικό Συμβούλιο, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων·

β) από τρία μέλη, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο (Δ.Ι.Σ.) και

γ) από τρία μέλη, που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους, από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η συγκρότηση του Κ.Δ.Σ. του Ο.Δ.Ε.Π. γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Σε περίπτωση που η Δ.Ι.Σ. παραλείψει να ορίσει τα ανωτέρω μέλη μέσα σε προθεσμία ενός μήνα από τότε που θα ζητηθεί με έγγραφο του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο ορισμός τούτων γίνεται από τον Υπουργό με την πράξη της συγκρότησης του οργάνου.

Τα αναπληρωματικά μέλη μετέχουν στην περίπτωση που απουσιάζουν, κωλύονται ή δεν υπάρχουν τα αντίστοιχα τακτικά μέλη.

2. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Γεωργίας ύστερα από γνώμη της Δ.Ι.Σ., εγκρίνεται κανονισμός λειτουργίας του Ο.Δ.Ε.Π., με τον οποίο ρυθμίζονται θέματα σχετικά με:

α) την οργάνωση, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία του Κεντρικού Διοικητικού Συμβουλίου·

β) τη σύσταση, κατάργηση, συγκρότηση, οργάνωση, τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία των Περιφερειακών Διοικητικών Συμβουλίων του Ο.Δ.Ε.Π.·

γ) την οργάνωση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Ο.Δ.Ε.Π., καθώς και τη σύσταση και κατάργηση υπηρεσιών και θέσεων του προσωπικού και την πλήρωσή τους.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ρυθμίζεται η σύνθεση και η συγκρότηση των Οργανισμών Διοίκησης Μοναστηριακής Περιουσίας (Ο.Δ.Μ.Π.) της Κρήτης και του Κεντρικού Εποπτικού Συμβουλίου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Γεωργίας ύστερα από γνώμη της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου Κρήτης, ρυθμίζονται τα θέματα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο σχετικά με τους Ο.Δ.Μ.Π. και το Κεντρικό Εποπτικό Συμβούλιο.

4. Τα προεδρικά διατάγματα που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους του άρθρου αυτού μπορεί να εκδίδονται και χωρίς τη γνώμη της Δ.Ι.Σ. ή της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου Κρήτης, εφ' όσον παρέλθει άπρακτη προθεσμία ενός μήνα από τότε που θα ζητηθεί εγγράφως από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την υποβολή τους.

5. Με τα προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού, μπορεί να τροποποιούνται διατάξεις νόμων, οι οποίες ρυθμίζουν θέματα που εμπίπτουν στις εξουσιοδοτήσεις των παραγράφων αυτών.

Κάθε άλλη εξουσιοδότηση νόμου προς όργανα της Εκκλησίας ή της Διοίκησης, που αφορά αντικείμενα των εξουσιοδοτήσεων των παραγράφων αυτών καταργείται. Μέχρι την έκδοση των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων εξακολουθούν να ισχύουν οι υφιστάμενες διατάξεις νόμων, κανονισμών και άλλων κανονιστικών πράξεων, εφ' όσον δεν είναι αντίθετες με το περιεχόμενο των διατάξεων του νόμου αυτού.

6. Το άρθρο 35 του ν. 590/1977 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Άρθρο 35.

1. Στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών και σε κάθε Μητρόπολη συνιστάται Μητροπολιτικό Συμβούλιο. Το Μητροπολιτικό Συμβούλιο έχει εννιά μέλη και απαρτίζεται:

α. Από τον οικείο Αρχιερέα ή το νόμιμο αναπληρωτή του ως Πρόεδρο.

β. Έναν Πρωτοδίκη του Πρωτοδικείου της έδρας της Μητρόπολης που ορίζεται με τον αναπληρωτή του σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

γ. Το Δημόσιο Ταμία της έδρας της Μητρόπολης ή το νόμιμο αναπληρωτή του.

δ. Δύο κληρικούς που εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία με ισάριθμους αναπληρωματικούς από το σύνολο των κληρικών της περιφέρειας της οικείας Μητρόπολης μεταξύ των κληρικών αυτών.

ε. Τέσσερα λαϊκά μέλη που εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία με ισάριθμα αναπληρωματικά από το σύνολο των λαϊκών μελών των Εκκλησιαστικών Συμβουλίων της οικείας Μητρόπολης μεταξύ των μελών αυτών. Ειδικά τα αιρετά μέλη των Μητροπολιτικών Συμβουλίων της Αρχιεπισκοπής Αθηνών και των Μητροπόλεων Πειραιώς και Θεσσαλονίκης αναδεικνύονται από σώμα εκλεκτόρων που αποτελείται από ένα μέλος των εκλεγμένων λαϊκών μελών κάθε Εκκλησιαστικού Συμβουλίου των Μητροπόλεων αυτών που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του από τα εκλεγμένα τακτικά λαϊκά μέλη του οικείου Εκκλησιαστικού Συμβουλίου.

Τα αναπληρωματικά μέλη μετέχουν στην περίπτωση που δεν υπάρχουν, απουσιάζουν ή κωλύονται τα αντίστοιχα τακτικά μέλη.

2. Στις έδρες των Μητροπόλεων που δεν εδρεύει Πρωτοδικείο ή Δημόσιο Ταμείο, στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο μετέχει:

α. Αντί του Πρωτοδίκη ο Προϊστάμενος του Ειρηνοδικείου της Περιφέρειας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.

β. Αντί του Δημόσιου Ταμία άλλος Δημόσιος Υπάλληλος που υπηρετεί στην έδρα της Μητρόπολης και ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Σε έδρες Μητροπόλεων όπου υπάρχουν περισσότερα Δημόσια Ταμεία το μέλος του Μητροπολιτικού Συμβουλίου υποδεικνύει ο Υπουργός Οικονομικών.

3. Η θητεία των μελών του Μητροπολιτικού Συμβουλίου των περιπτώσεων β, δ και ε της παραγράφου 1 είναι τριετής.

4. Το Μητροπολιτικό Συμβούλιο συγκροτείται με πράξη του οικείου Μητροπολίτη που δημοσιεύεται. Σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί μέσα σε 20 ημέρες από την εκλογή των αιρετών μελών του πράξη συγκρότησης από τον οικείο Μητροπολίτη, το Μητροπολιτικό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Προϊσταμένου του Διοικητικού Πρωτοδικείου της έδρας της Μητρόπολης ή του Προϊσταμένου του Διοικητικού Πρωτοδικείου της έδρας του οικείου Διοικητικού Εφετείου, αν η έδρα της Μητρόπολης δεν είναι έδρα Διοικητικού Πρωτοδικείου, που δημοσιεύεται.

5. Στα Μητροπολιτικά Συμβούλια ανήκει πέρα από τις κατά τις κείμενες διατάξεις αρμοδιότητές τους η διαχείριση, διοίκηση και αξιοποίηση της περιουσίας του νομικού προσώπου της Μητρόπολης, καθώς και της περιουσίας των ιερών προσκυνημάτων της περιοχής της οικείας Μητρόπολης. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη της Δ.Ι.Σ., μπορεί να καθορίζεται κατ' άλλον προσφορότερον τρόπον, η διοίκηση και διαχείριση των ιερών προσκυνημάτων που βρίσκονται στην περιοχή της Εκκλησίας της Ελλάδος, ανεξαρτήτως της μέχρι τώρα νομικής τους μορφής και κατάστασης. Από την εφαρμογή των διατάξεων αυτών δε θίγεται η ισχύς του ν. 349/1976 και του άρθρου 84 του ν. 1416/1984, καθώς και των βάσει αυτών εκδοθέντων κανονιστικών διαταγμάτων και αποφάσεων.

Με αποφάσεις της Δ.Ι.Σ. που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μπορούν να ανατεθούν στα Μητροπολιτικά Συμβούλια και άλλες αρμοδιότητες».

7. α. Τη διαχείριση, διοίκηση και αξιοποίηση γενικά της περιουσίας των εφημεριακών ιερών ναών έχει το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο το οποίο αποτελείται :

αα. Από έναν από τους εφημέριους του ναού που διορίζεται, μεταξύ αυτών που έχουν τα περισσότερα προσόντα, με την πράξη συγκρότησης με τον αναπληρωτή του από τον οικείο Μητροπολίτη, ως Πρόεδρο. Ο υπάρχων μοναδικός εφημέριος είναι αυτοδίκαια ο Πρόεδρος του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου.

ββ. Από τέσσερα λαϊκά μέλη που εκλέγονται με ισάριθμα αναπληρωματικά σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού

και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδομένων προεδρικών διαταγμάτων.

γγ. Τα αναπληρωματικά μέλη μετέχουν στην περίπτωση που δεν υπάρχουν, απουσιάζουν ή κωλύονται τα αντίστοιχα τακτικά μέλη. Απουσία ή κώλυμα του Προέδρου ή οποιουδήποτε μέλους ή των αναπληρωτών τους δεν επιφέρει κακή σύνθεση του Συμβουλίου όταν υπάρχει νόμιμη απαρτία.

Στην περίπτωση αυτή καθήκοντα Προέδρου ασκεί το μέλος που πλειοψήφησε στις εκλογές. Σε ισοψηφία γίνεται κλήρωση.

Η διάταξη αυτή ισχύει ανάλογα και για τα Μητροπολιτικά Συμβούλια, καθήκοντα Προέδρου όμως ασκεί πάντοτε ο δικαστικός λειτουργός.

δδ. Αν στην περίπτωση αα δεν υπάρχει εφημέριος, καθήκοντα Προέδρου, ως το διορισμό εφημερίου, ασκεί εφημέριος άλλης ενορίας, που διορίζεται με την πράξη συγκρότησης με τον αναπληρωτή του από τον οικείο Μητροπολίτη.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει παρόμοιος διορισμός μέσα σε 20 ημέρες από την εκλογή των αιρετών μελών του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου καθήκοντα Προέδρου ασκεί το μέλος που πλειοψήφησε στις εκλογές. Σε ισοψηφία γίνεται κλήρωση.

β. Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του οικείου Μητροπολίτη που δημοσιεύεται. Σε περίπτωση που δεν έχει εκδοθεί πράξη συγκρότησης μέσα σε 20 ημέρες από την εκλογή των μελών, το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Προϊσταμένου του Διοικητικού Πρωτοδικείου της έδρας της Μητρόπολης ή του Προϊσταμένου του Διοικητικού Πρωτοδικείου της έδρας του οικείου Διοικητικού Εφετείου, αν η έδρα της Μητρόπολης δεν είναι έδρα Διοικητικού Πρωτοδικείου, που δημοσιεύεται.

Στην περίπτωση αυτή Πρόεδρος του Συμβουλίου είναι ο αρχαιότερος εφημέριος κατά τα πρεσβεία της ιερωσύνης αναπληρούμενος από τον αμέσως νεότερό του. Στην περίπτωση α, δδ αυτής της παραγράφου το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο συγκροτείται μόνο με τα λαϊκά του μέλη.

γ. Η θητεία του Προέδρου και των μελών του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου είναι τριετής.

δ. Η εκλογή των λαϊκών μελών των Εκκλησιαστικών Συμβουλίων γίνεται με μυστική ψηφοφορία με βάση κατάλογο των ενοριτών που συντάσσεται για το σκοπό αυτόν από τα Εκκλησιαστικά Συμβούλια. Δικαιούνται εγγραφής στους πιο πάνω καταλόγους όλοι οι ορθόδοξοι χριστιανοί άνδρες ή γυναίκες που έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και διαμένουν στα όρια της οικείας ενορίας.

Η εκλογή γίνεται με ενιαίο ψηφοδέλτιο στο οποίο σημειώνεται μία μόνο προτίμηση.

ε. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μετά από γνώμη της Δ.Ι.Σ., καθορίζονται :

αα. Οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εγγραφής, διαγραφής και επικύρωσης των ενοριακών καταλόγων, οι επιτρεπόμενες διοικητικές προσφυγές και η διαδικασία εξέτασής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

ββ. Η διαδικασία, οι όροι και ο τρόπος διεξαγωγής των εκλογών των αιρετών μελών, κληρικών και λαϊκών, ως και υπόδειξης μελών, οι επιτρεπόμενες διοικητικές προσφυγές και η διαδικασία εξέτασής τους και η έναρξη και η λήξη της θητείας των μελών των Εκκλησιαστικών και Μητροπολιτικών Συμβουλίων. Η θητεία των μελών των Εκκλησιαστικών και Μητροπολιτικών Συμβουλίων που λήγει ως την ημέρα έκδοσης του προεδρικού διατάγματος αυτής της παραγράφου παρατείνεται αυτοδίκαια ως την ημέρα αυτήν.

γγ. Ο τρόπος δημοσίευσης των πράξεων συγκρότησης των Εκκλησιαστικών και Μητροπολιτικών Συμβουλίων, η απαρτία, οι κανόνες και ο τρόπος λειτουργίας τους, τα της αναπλήρωσης ή αντικατάστασης μελών συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου που κωλύονται, απουσιάζουν ή ελλείπουν και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

δδ. Η έννομη δικαστική προστασία κατά των πράξεων των Εκκλησιαστικών και Μητροπολιτικών Συμβουλίων ή άλλων οργάνων Διοίκησης της Εκκλησίας που αναφέρονται στα θέματα των περιπτώσεων αα και ββ αυτής της παραγράφου.

Τα προεδρικά διατάγματα της παραγράφου αυτής εκδίδονται χωρίς τη γνώμη της Δ.Ι.Σ., αν η γνώμη αυτή δεν έχει περιέλθει στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μέσα σε ένα μήνα από τη διατύπωση του σχετικού αιτήματος του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 9.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών είναι δυνατή η σύσταση μη κερδοσκοπικού νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, σκοπός του οποίου είναι η ολόπλευρη στήριξη του εκπαιδευτικού γενικότερα έργου του Υπουργείου, η διενέργεια από το ίδιο ή η ανάθεση σε τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα εκτέλεσης μελετών ή ερευνών ή η εκτέλεση από το ίδιο ή τρίτους έργων, χρήσιμων για την εκπαίδευση, η αναζήτηση των αναγκαίων πιστώσεων ή χρηματοδοτήσεων από πηγές του εσωτερικού ή του εξωτερικού, η διαχείριση οποιουδήποτε οικονομικού πόρου και περιουσίας που περιέρχονται στο Ελληνικό Δημόσιο ή στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με αποκλειστικό προορισμό τη χρησιμοποίησή τους για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης και γενικά η προώθηση κάθε θέματος που συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό και βελτίωση του εκπαιδευτικού προγράμματος του Υπουργείου. Το νομικό τούτο πρόσωπο μπορεί να ενισχύεται με κονδύλια του τακτικού κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού δημόσιων επενδύσεων, στην περιουσία του δε περιέρχονται και τα έσοδα του Ελληνικού Δημοσίου από την αξιοποίηση ή την παραχώρηση της χρήσης της μοναστηριακής και εκκλησιαστικής γενικά περιουσίας.

Με το ανωτέρω διάταγμα καθορίζεται το είδος και η ονομασία του νομικού προσώπου και ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την έδρα, τη διοίκηση, την οργάνωση, τη σύσταση θέσεων, την έκδοση οργανισμού λειτουργίας, το κεφάλαιο, τους επιδιωκόμενους λεπτομερέστερα σκοπούς, την οικονομική διαχείριση, τους λειτουργικούς χώρους και την περιουσία, το προσωπικό και κάθε άλλη λεπτομέρεια που έχει σχέση με το νομικό τούτο πρόσωπο.

Άρθρο 10.

Στον τακτικό προϋπολογισμό του κράτους και στον προϋπολογισμό δημόσιων επενδύσεων μπορεί να εγγράφεται ειδικό κονδύλιο για την ενίσχυση και συντήρηση των ιερών μονών καθώς και για την ενίσχυση του γενικότερου πνευματικού έργου της Εκκλησίας. Τα ποσά του κονδυλίου αυτού θα διατίθενται με πράξη του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την εκτέλεση ειδικού προγράμματος που θα εκπονείται κάθε έτος από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από εισήγηση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου.

Άρθρο 11.

Κληρικοί κάθε βαθμού και μοναχοί κατηγορούμενοι ενώπιον οιουδήποτε Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου του ν. 5383/1932 παρίστανται με συνήγορο κληρικό ή δικηγόρο.

Τις συνεδρίες των Εκκλησιαστικών Δικαστηρίων επιτρέπεται να παρακολουθούν κληρικοί και μοναχοί.

Κάθε αντίθετη σχετική διάταξη καταργείται.

Άρθρο 12.

Από την ισχύ του νόμου αυτού καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη νόμου, διατάγματος, κανονισμού και κανονιστικής πράξης, η οποία είναι αντίθετη προς τις διατάξεις του ή ρυθμίζει θέματα που περιλαμβάνονται σε αυτές κατά διαφορετικό τρόπο.

Άρθρο 13.

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 5 Μαΐου 1987

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΟΒΟΛΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΟΤΤΑΚΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η μεγάλη σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 6 Μαΐου 1987

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΡΥΒΑΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ